

underhaanden til langt høiere Priis end Directionen havde tilbudt Fæsterne dem til; men nota hene Directionen folgte dem ikke endelig, men kun med et Forbehold af en vis Tid, jeg er indrer det ikke noie, jeg troer en 8 a 14 Dage, i hvilke vi endnu engang forelagde Bønderne, om de vilde overtage deres Gaarde paa de Bilkaar, vi tidligere havde tilbudt dem, og maatte forpligte os, for at faae dette Forbehold, til at betale enhver af Kjøberne 100 Rbd., dersom Handelen ikke stadfæstedes. Der efter meldte de to af Bønderne sig, og overtog Gaardene paa de først tilbudte Bilkaar, dog den Ene saaledes, at han betalte 100 Rbd. mere end fra først af var forlangt, og begge to betalte desuden de 100 Rbd., som Directionen skulde betale for at lade Kjøbet gaae tilbage. Den Tredie derimod var ikke villig til at overtage sin Gaard, den var ham tilbudt, om jeg huster ret, for 2500 Rbd., og Directionen tilbød ham da, for at han ikke skulde gaae fra Gaarden uden at faae Noget, en contant Udbetaling af 800 Rbd. foruden den hele Besætning og Inventariet til Gaarden; han fik altsaa 800 Rbd. contant og Gaardens hele Besætning og Inventariet, og i det samme Dieblif folgte Directionen Gaarden nota hene uden Besætning og Inventarium, som den havde tilbudt ham for 2500 Rbd. og den aarlige Arvefæsteafgift af 3 Edr. Byg pr. Ed. Hartorn, for 3600 Rbd. og den samme Arvefæsteafgift, altsaa til 1100 Rbd. mere end den Sum, hvorfor den havde været ham tilbudt med Besætning og Inventarium. Da nu de 3 andre Gaarde, som jeg her har omtalt, netop vare folgte Bønderne paa samme Bilkaar og forholdsvis for den samme Priis, saa troer jeg dog, at jeg saaledes temmelig godt har beviist, at Directionens Tilbud ikke var ubilligt. Den ærede Forslagsstiller har idag omtalt den sidste Gaard, som er hortarvefæstet paa det clasfensse Fideicommissgods; den sidste Gaard, der saavidt mig bekjendt er folgt paa det clasfensse Gods, er Matricul Nr. 4 a i Horreby, som er folgt i August Maaned dette Aar for en Kjøbesum af 2600 Rbd., desuden 400 for Kongetienden og 27 Edr. Byg i aarlig Arvefæsteafgift. Desuden har Kjøberen af denne Gaard faaet en

Torvelod af 4 Lønders Størrelse, og endelig er der tilstaaet ham Rentefrihed i 10 Aar af 1000 Rbd., denne samme Mand som, siger jeg, har kjøbt Gaarden af Directionen for 2600 Rbd., med en Torvelod og med Rentefrihed for 1000 Rbd. i 10 Aar, har for ganske kort siden af de omtrent 9 Edr. Hartorn, hvoraf Gaarden bestaaer, folgt c. 4 Edr. Hartorn for den Sum 3000 Rbd. og den tilsvarende Deel af Arvefæsteafgiften. Denne Mand har altsaa nu en Gaard paa omtrent 5 Edr. Hartorn med Kongetienden for en aarlig Afgift i Alt af omtrent 15 Edr. Byg. Jeg troer dog, at dette vil vise, at Directionen ikke er saa ubillig, som man her betegner den. Den ærede Forslagsstiller har endelig omtalt de Hoveriforeninger, som ere afsluttede; det er aldeles rigtigt, at ved de Foranstaltninger, som ifølge Lov af 4de Juli 1850 ere truffene til Hoveriets Afsløsning paa nogle af Gaardene under Carlsefeldts Gods, er nu Hoveriafgiften ansat betydeligt lavere end ved de tidligere Foreninger, — jeg erindrer ikke Summen for Diebliffet, det kan gjerne være, at de Tal, som den ærede Forslagsstiller har nævnt, ere rigtige; — men naar han dertil har føiet, at det var en Ubillighed, at en af Directeurerne skulde have negtet de øvrige Bønder, som tidligere have indgaaet Hoverieforening, at faae deres Hoverie paa samme Bilkaar, som nu er fastsat af Hoveriecommissionen, saa maa jeg for det Første bemærke, at saavidt jeg erindrer — dette Punkt erindrer jeg ikke noie — saa forholder det sig aldeles rigtigt, hvad der er svaret Bønderne, nemlig at det kun er lovet dem, at i det Tilfælde, at Directionen overlod nogle af Bønderne Hoveriet paa bedre Bilkaar, saa skulde de, som allerede havde indgaaet Hoveriforeninger, ogsaa faae dem paa samme Bilkaar. Naar man dernæst har meent i dette Udsagn at finde en saa stor Ubillighed, saa skal jeg tillade mig derimod at stille et andet aldeles lignende Exempel, som ogsaa viser, at Directionen ikke er saa ubillig; det er nemlig følgende. Da Huusmandshoveriet blev afløst paa det Clasfensse Fideicommissgods, saa var der af mange Huusmænd indgaaet Contracter, som løde saaledes, at de enten skulde arbejde et vist Antal Dage, eller betale disse Dage med 24 s. pr. Dag. Dette